Tuinpark Buitenzorg

NATUURLIJK TUINIEREN

Communicatie- en werkplan

Amsterdam, herfst 2022

Tuinpark Buitenzorg

Natuurlijk Tuinieren

communicatie- en werkplan

geschreven door
Gerrit Mol en Martin van der Veen

Amsterdam, september 2022

Omwille van privacy en omdat dit verslag wellicht ook via internet wordt gepubliceerd, is ervoor gekozen om de namen van tuinders van Buitenzorg in dit plan alleen met voornaam en tuinnummer te noemen.

Inhoud

1. Inleiding 7
2. Waarom we Natuurlijk Tuinieren 9
3. Commissie Natuurlijk Tuinieren 11
4. Algemeen Werk & Natuurlijk Tuinieren 15
5. Communicatie 21
6. Werkplan 2022 en verder 25
7. Nawoord 31

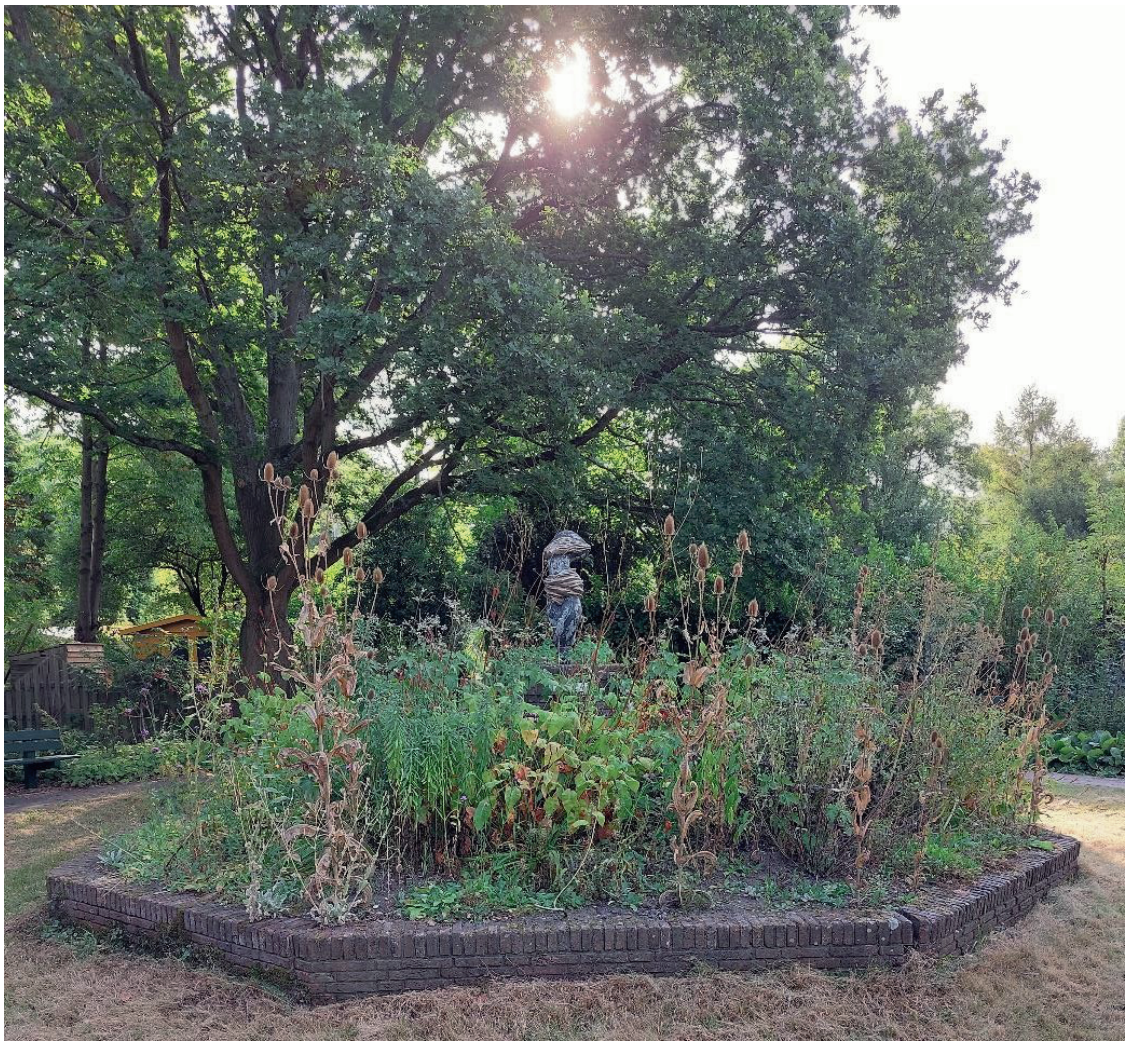

Het Ketjenplantsoen met beeld 'Afrodite' van Annetje van Versseveld. Op de achtergrond de zomereik.

1.
Inleiding

Dit document heeft als titel 'Communicatie- en werkplan', maar voordat we het over communicatie en een werkplan gaan hebben, willen we eerst wat meer vertellen over onze kijk op Natuurlijk Tuinieren. En daarna over hoe onze opvattingen daarover zijn ingebed in de organisatiestructuur van onze tuinvereniging, met als doel een en ander praktisch vorm te geven.

Alles begint met ideeën, en die moeten worden getoetst en uitgevoerd en vervolgens kunnen we daar ruchtbaarheid aan geven. Waarmee we niet willen zeggen dat ideeën niet gecommuniceerd kunnen of moeten worden, integendeel, dat moet ook. We kiezen er in dit document echter voor om eerst in te gaan op *wat* we denken en doen en vervolgens *hoe* we dat communiceren.

10 juli 2022: Jonge vos op zoek naar mollen in tuin 91.

2.
Waarom we Natuurlijk Tuinieren

Tuinpark Buitenzorg ligt in Amsterdam Noord, op de plek van een watervlakte, de Nieuwendammerham, die omstreeks 1870 is ingepolderd bij de aanleg van het Noordzeekanaal. Onze grond, de bodem bestaat uit zeeklei.

Als tuinvereniging bestaat Buitenzorg sinds 1917. Het is het oudste, niet-verplaatste volkstuinpark van Amsterdam. We kunnen dit onder meer zien aan het aantal grote en oude bomen op het complex. De Europese esdoorn, achterin de algemene Jan Hoekseltuin en het decor van het 'Simon Vinkenoog Theater bij de Boom', stamt zelfs ruim van voor de oprichting van Buitenzorg.

Het volkstuinpark ligt ingebed tussen het W.H. Vliegenbos, het oudste stadsbos van Amsterdam, en Vogeldorp, het oudste tuindorp van de stad dat werd opgeleverd in 1918. Verder is zowel het water van het IJ alsook het poldergebied nabij. Beide te bereiken via het fabrieksterrein van Albemarle en het Rietland.

We kunnen Tuinpark Buitenzorg beschouwen als een betrekkelijk open gebied met struiken grenzend aan bos, stedelijke bebouwing, water en poldergebied. Deze veelheid aan gebieden en diversiteit binnen die verschillende leefomgevingen leiden tot allerlei kruisbestuivingen die ervoor zorgen dat er vele, verschillende soorten dieren en planten in en rond ons terrein kunnen floreren.

Een bonte saamhorigheid

Natuurlijk tuinieren is niet: niks doen. De natuur laten groeien en bloeien en dat dan tuinieren noemen, het niet-ingrijpen, geeft vaak prachtige resultaten en er zijn misschien plekken waar we deze verwildering zouden kunnen gebruiken, maar om natuurlijk te kunnen tuinieren moeten we wél tuinieren. Dat betekent: plannen maken, doelen stellen, met de natuur meewerken en nooit tégen de natuur in. Op klei groeien geen planten die het goed doen op zanderige grond, en andersom.
Men zal dus gebruik moeten maken van de bestaande omgeving en daar een plan op afstemmen.
Een andere keuze is om te werken met grote groepen planten. Door met grote groepen te werken krijgen we een duidelijk beeld en kunnen we wat er 'wild' tussen

groeit ook makkelijker herkennen als ongewenst. Kennis van planten is hierbij noodzakelijk. Op sommige plekken vinden we wilde orchideeën en die zijn beschermd, die gaan we niet verwijderen. (En waarom zou je dat ook willen?)
Voor elke plek moet dus een duidelijk plan komen met wat waar zou moeten groeien. Daarbij houden we oog voor wat er spontaan opkomt. Het komt voor dat planten het op een plek waar ze het in theorie niet naar hun zin hebben juist floreren en dat ze elders slecht presteren. De natuur is wel bij te sturen, maar volledig beheersen kunnen we het gelukkig niet.

Een natuurlijke tuin betekent zoveel mogelijk ecologisch tuinieren, zorgen voor een goede bodem met veel bodemleven. We bedekken de grond en vermijden een kale bodem. ('Zwarte grond is een wond.')
We zetten de juiste plant op de juiste plaats en zorgen voor variatie in plantsoorten en in bloeitijd. Daarom planten we zowel vroeg-bloeiende bloembollen en heesters, maar ook herfst- en winterbloeiers. Een op een warme winterdag vroeg uitgevlogen bij of hommel kan ook dan al voedsel vinden. We lokken dieren de tuin in met hagen, pergola's, verhogingen, egel- en vogelhuisjes, bijenhotels, drachtplanten, struiken met vruchten, wintergroene struiken enzovoort.
In de herfst laten we afgevallen blad liggen en we knippen zaden niet af. Vogels en insecten maken hier in de winter immers dankbaar gebruik van.

We helpen de natuur waar nodig met natuurlijke middelen. Door planten te versterken met plantengier of thee, bijvoorbeeld brandnetelgier. Plaagdieren jagen we weg met natuurlijke middelen – knoflook tegen slakken, koud water tegen luizen – en door natuurlijke vijanden in te zetten (lieveheersbeestjes, aaltjes) en aangetaste plantdelen te verwijderen en in de vuilnis te doen.
Als resultaat krijgen we zo een tuin vol leven en variatie - een bonte saamhorigheid.

De tuinvereniging heeft als een van de kerntaken om kennis te vergaren, te verspreiden, te delen en het goede voorbeeld te geven. Dit is allemaal mensenwerk.

3.
Commissie Natuurlijk tuinieren

Om Natuurlijk Tuinieren op een tuinvereniging verstandig en met beleid toe te passen zijn er mensen, tuinders, nodig die hierin het voortouw nemen. Dat betekent: kennis vergaren, plannen ontwikkelen en die toetsen aan haalbaarheid, budgetteren en vervolgens, samen met zoveel mogelijk andere tuinleden, de juiste plannen ten uitvoer brengen en in goede banen leiden.

Commissie

Zoals in het Verslag Natuurlijk Tuinieren *(herfst 2022)* aanstekelijk wordt beschreven, kent Buitenzorg een relatief lange geschiedenis van natuurlijk tuinieren. Voor het bestuur was 'Tuinier rommelig' al een credo in de jaren negentig.
Om deze manier van tuinieren meer gestand te doen en te promoten is eind 2018 een speciale commissie Natuurlijk Tuinieren in het leven geroepen. Destijds geïnitieerd door Irene (tuin 14). Na een hobbelige aanloop, waarin een en ander zich moest voegen en waarbij veel is geleerd, bestaat de commissie Natuurlijk Tuinieren momenteel uit een kern van acht mensen, waarvan een vacature. Belangrijk om hier te vermelden is de gouden greep om de coördinatie van het gangbare algemeen werk (op zaterdagochtenden tijdens het tuinseizoen) te laten samenvallen met commissie Natuurlijk Tuinieren.

Takkenwal van hazelaartakken voor de hoofdingang van Buitenzorg

In het kielzog van een meer geformaliseerde organisatie van het Natuurlijk Tuinieren, ontstonden er twee nieuwe werkgroepen die nauw samenhangen met Natuurlijk Tuinieren, namelijk de Werkgroep Bomen en de Werkgroep Natuureducatie.

Werkgroep Bomen

De Werkgroep Bomen inventariseert in 2022 alle op Buitenzorg aanwezige bomen en substantiële struiken. Deze inventarisatie leidt tot een Bomenlijst, een interactieve kaart en een Bomenplan. Zie het document BOMEN van Natuurlijk Tuinieren (herfst 2022).

De Werkgroep Bomen maakt eens per jaar een ronde over het tuinpark om te controleren of er zieke bomen zijn. De nadruk ligt hierbij op iepen (iepziekte) en sinds meer droogte ook op sparren.

De commissie controleert eenmaal per jaar of de Bomenlijst actueel is. Zijn er bomen gekapt, zijn er bomen geplant?

De Werkgroep behandelt de aanvragen voor een kapvergunning bij de gemeente. Hierbij gelden de uitgangspunten als vermeld in het Bomenplan.

Bij overdracht van een tuin krijgt de nieuwe huurder een overzicht van de bomen die er op die tuin staan inclusief advies hoe daarmee om te gaan.

Communicatie met tuinders en anderen vindt onder meer plaats via de website (www.tuinparkbuitenzorg.nl/natuurlijk-tuinieren/bomen) en digitale nieuwsbrieven.

Werkgroep Natuureducatie

De Werkgroep Natuureducatie ontwikkelt en verzorgt speelse lessen in en over natuur, voor kinderen van naburige basisscholen. In 2021 en 2022 waren dat groepen van basisschool De Kinderboom. Maar in 2022 heeft ons het verzoek bereikt van 'Norlandia', een kinderopvang in het naastgelegen Vogeldorp, of ze volgend jaar ook zouden kunnen meedoen. Er wordt uiteraard gekeken of dat mogelijk is.

Natuureducatie bestaat vooralsnog uit drie bezoeken per jaar van de onderbouw en, indien mogelijk komt er in 2023 een werkactiviteit voor de bovenbouw bij.

Lucie *(tuin 60)* initieerde en coördineert deze Werkgroep. Zij bereidt een en ander voor op de school, spreekt het door met de werkgroepleden, coördineert de ontvangst van kinderen op Buitenzorg en evalueert de lessen met de schoolleiders.

Haar verslag van de afgelopen periode Natuureducatie is als bijlage toegevoegd aan het VERSLAG NATUURLIJK TUINIEREN *(herfst 2022)*.

Tussenpersoon Commissie en Bestuur

De tussenpersoon is iemand van het bestuur. Hij/zij belegt tweemaal per jaar, in het voor- en najaar, een vergadering waarin de Commissie bijeenkomt om te overleggen, terug te kijken en plannen te maken.

De tussenpersoon maakt in het najaar een overzicht van wanneer er Algemeen Werk gedaan moet worden en wie er in welke werkgroep zit.

Tevens heeft de tussenpersoon een overzicht van de taken die buiten het Algemeen Werk door de leden worden gedaan. (Dit betreft bestuursfuncties, de buffetcommissie, de activiteitencommissie, de bouw- en tuintaxatiecommissie, winkel- en gasverkoop en de calamiteitencommissie.)

Hij/zij heeft ook een overzicht van de tuinleden die vanwege hun leeftijd zijn vrijgesteld van het Algemeen Werk (70-plus en 5 jaar lid van de vereniging). Deze leden worden uitgenodigd voor de 70+ Werkgroep. (Zie verderop.) Overigens zijn er ook tuinders die om specifieke redenen een bepaald stuk algemeen groen beheren.

De tussenpersoon brengt berichten en (financiële) verzoeken van de Commissie Natuurlijk Tuinieren over aan het bestuur en andersom.

Unieke vogelhuisjes bedoeld voor verschillende soorten vogels en gemaakt door Nienke (tuin 8)

Hulptroep
Tenslotte is er een flexibel inzetbare 'hulptroep' van circa vijf tuinders in meer officieuze vorm bij de bovenstaande zaken betrokken. Denk hierbij aan adviezen, hand- en spandiensten, begeleiding van schoolklassen, organisatie van workshops en lezingen en de vormgeving van informatiemateriaal en website.

Hieronder een overzicht van de taken en namen zoals het geval op moment van schrijven. (Genoemd in volgorde van tuinnummer.)

Commissieleden
Nienke *(tuin 8)*, Linda *(tuin 13)*, Devi *(tuin 15)*, Sonja *(tuin 43)*, Lucie *(tuin 60)*, Gerrit *(tuin 91)*. Gerrit is ook notulist en en schrijft artikelen. Een nieuwe coördinator Algemeen Werk wordt gezocht.

Werkbegeleiders Algemeen Werk
Werkgroep 1: Linda *(tuin 13)* en Devi *(tuin 15)* / Zij zijn elkaars achterwacht.
Werkgroep 2: Vacature / Achterwacht: vacature (Gerrit vervult deze taak tijdelijk.)
Werkgroep 3: Gerrit *(tuin 91)* / Achterwacht: Nina *(tuin 80)*
Zomerwerkgroep (70+): Sonja *(tuin 43)*

Werkgroep Bomen
Gerrit *(tuin 91)*, Martin *(tuin 99)*

Werkgroep Natuureducatie
Els *(tuin 4)*, Nienke *(tuin 8)*, Elly *(tuin 36)*, Sonja *(tuin 43)*, Yvonne *(tuin 54)*, Lucie *(tuin 60)*

Tussenpersoon Commissie en Bestuur (v.v.)
Jan *(tuin 64)*, 2e secretaris van Buitenzorg

Hulptroep
Martin *(tuin 9)*, Willemien *(tuin 16)*, Geert *(tuin 22)*, Nina *(tuin 80)*

4.
Algemeen Werk & Natuurlijk Tuinieren

Zoals in het Verslag Natuurlijk Tuinieren *(herfst 2022)* nader wordt beschreven, zijn de Commissie Natuurlijk Tuinieren en de drie werkgroepen Algemeen Werk eind 2020 intensiever met elkaar gaan samenwerken.

Wat is Algemeen Werk?
Zoals gewoon op vele volkstuinparken bestaat er ook op Buitenzorg sinds jaar en dag Algemeen Werk. Een ietwat verwarrende term, want alle taken binnen de tuinvereniging zijn algemeen werk. Van bestuursfuncties tot winkelverkoop. Hier bedoelen we echter met Algemeen Werk, met hoofdletters, specifiek het collectieve beheer en onderhoud van het algemeen groen op het tuinpark. Het is de bedoeling dat iedere tuinder (tot 70 jaar) jaarlijks tenminste 15 uur tijd besteed aan algemeen werk voor de vereniging.

Het Algemeen Werk wordt op Buitenzorg door drie, elkaar afwisselende groepen van tuinders gedaan, op de zaterdagen tussen 1 april en 1 oktober. Deze werkgroepen worden gecoördineerd en begeleid door een of twee werkbegeleiders. Op Buitenzorg bestaan de werkgroepen ieder uit ongeveer 14 mensen. Qua taakvervulling bestaat Algemeen Werk dus uit de meeste tuinleden.

De hakseldag in het voorjaar van 2022

Tijdens de schoolvakantie in de zomer wordt er geen Algemeen Werk verricht door de reguliere werkgroepen. In die periode vragen we de 70-plussers om drie zaterdagen te komen om algemene stukken groen bij te houden. Hierbij verrichten we alleen licht onderhoud. Dit noemen we de Zomerwerkgroep.

Waar wordt Algemeen Werk verricht?

Het algemeen groen van Buitenzorg bestaat goeddeels uit de volgende plekken:
– De Jan Hoekseltuin (en de bijen), dit is de naam van de grote tuin direct achter de hoofdingang.
– De 'fruitpunt' met wilde bloemenweide en kweekkas Algemeen Werk
– Het Ketjenplantsoen
– De Paddenpoel e.o.
– De 'Jaaptuin', tuin 98a
– De 'toilettuin', tuin 98
– De groene haag als scheiding tussen tuinpark en Vogeldorp. (Voer- en schuilplekken voor vogels.)
– De laatste punt (tussen tuin 56 en de Zamenhofstraat)
– De wandelpaden en grasvelden

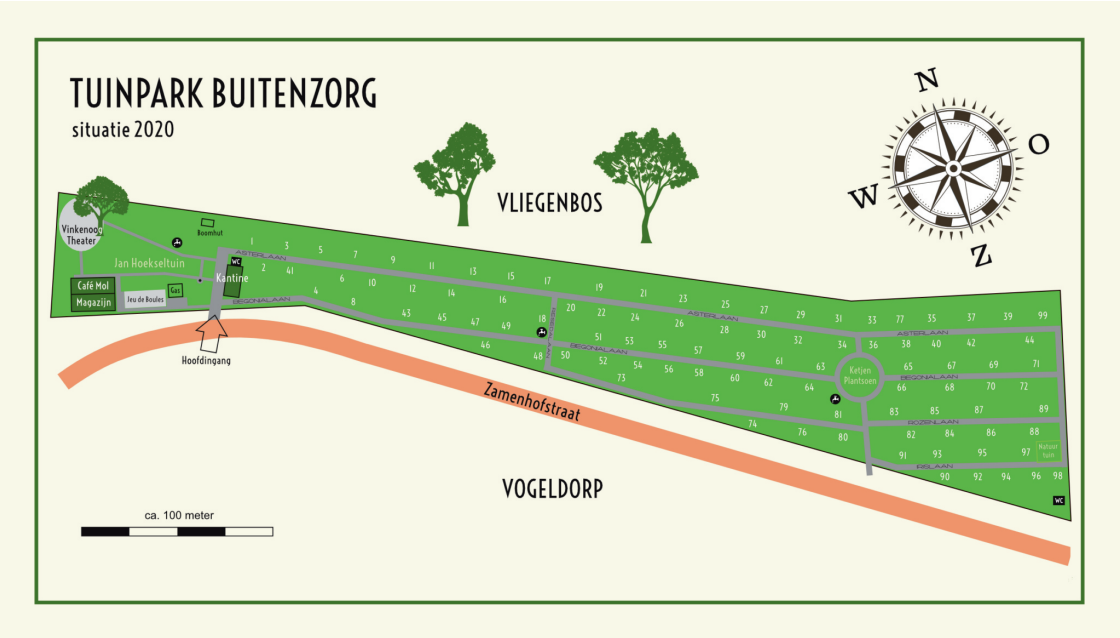

Plattegrond van Buitenzorg

Wat wordt er door het Algemeen Werk gedaan?
Hieronder alle onderhoudswerkzaamheden die het Algemeen Werk doet. Dus niet alleen de taken in het kader van Natuurlijk Tuinieren.

– Schoonmaken van toiletten in het Verenigingsgebouw.
– Eenjarigen voorzaaien en verzorgen; voor gebruik in het algemeen groen.
– Zakken potgrond en tuinaarde naar de winkel verplaatsen zodra deze is bezorgd.
– Hakselen. *(Eenmaal per jaar. Bij noodkap tweede keer mogelijk.)*
– Snipperpaden schoonmaken.
– Nadat er gehakseld is, de paden van een nieuwe laag haksel voorzien.
– De wandelpaden schoonmaken
– De verhoogde bakken schonen, en herplanten indien nodig.
– Laurierkers bij Verenigingsgebouw snoeien. *(Eenmaal per drie jaar.)*
– Jan Hoekseltuin schonen.
– 1e punt / Fruitboomgaard en wilde bloemenveld bijhouden.
– 2e punt / tussen tuin 56 en Zamenhofstraat schonen en bijhouden.
– Alle publieke parkbanken schoonmaken. (Vinkenoogtheater, Ketjenplantsoen, grasveld achter Verenigingsgebouw en aan het pad bij Marianne *(tuin 18)* en Bill *(tuin 19)*.
– Parkbanken schilderen. *(Eenmaal per 3 jaar.)*
– Parkbanken vervangen (hout) wanneer nodig. In overleg met Geert *(tuin 22)*.
– Schilderwerk Verenigingsgebouw
– Schilderwerk winkel/café Mol
– Dakgoot schoonmaken Verenigingsgebouw. *(Tweemaal, in voor- en najaar.)*
– Dakgoot schoonmaken winkel/café Mol. *(Tweemaal, in voor- en najaar.)*
– Heermoes ontmoedigen buiten het hek aan de Vliegenboskant.
– Heermoes in Jan Hoekseltuin verwijderen/ontmoedigen.
– Heermoes bij Paddenpoel verwijderen/ontmoedigen.
– Bamboe buiten het hek ter hoogte van tuin 8 ontmoedigen. (Afvoeren.)
– Grasmaaien 'Jaaptuin'.
– Onderhoud plegen in 'Jaaptuin'.
– Gefaseerd grasmaaien Ketjenplantsoen, bij paddenpoel en bij Verenigingsgebouw.
– Beukenhaag achterhek snoeien.
– Beukenhaag bij de paddenpoel snoeien.
– Beukenhaag 'Zonnehoek' (tegenover tuin 1) snoeien.
– Gereedschap schoonmaken en gereed maken voor de winter.
– Tegels van wandelpaden recht leggen bij grote gaten.

Vaste taken

– Rozenperk bij de Zonnehoek (t.o. tuin 1) bijhouden en verbeteren. *(Irene, tuin 14)*

– De stukken bij de zgh. 'Bontekoebank' en 'Toekomstbank' op het Ketjenplantsoen bijhouden en verbeteren.

– Wandelpaden schoonmaken. *(Noor, tuin 33)*

– Op het Ketjenplantsoen, rondom het beeld 'Aphrodite' de beplanting bijhouden en herplanten wanneer nodig. *(Jos, tuin 49)*

– Hakselen voorbereiden en begeleiden. Regelen hakselaar. *(Hakselcommissie)*

Insectenhotel (tegenover tuin 45) gemaakt samen met leerlingen van basisschool De Kinderboom.

Waar passen we Natuurlijk Tuinieren toe op Buitenzorg?
Via individuele gesprekken en algemene nieuwsbrieven stimuleert de Commissie alle tuinders om op hun eigen tuin o.a. regentonnen, compostbakken, rommelhoekjes, egelhuizen en insectenhotels te plaatsen of maken. Dat werpt vruchten af.

Welke stukken en taken zijn van de Vereniging? Waar hebben we sowieso invloed op?

Coördinatie
Wat: Plannen en nabespreken van het Algemeen Werk in het tuinseizoen.
Wie: Commissieleden en tussenpersoon.
Actie: Overleg. Werkplan maken en evalueren.
Wanneer: In het vroege voorjaar en late najaar.

Algemeen Werk
Wat: Het uitvoeren van Algemeen Werk.
Wie: Tuinders in werkgroepen Algemeen Werk.
Actie: Zie lijst met taken Algemeen Werk
Wanneer: Tuinseizoen, op zaterdag 9-13 u.

Algemeen Werkbegeleiders
Wat: Het coördineren van Algemeen Werk.
Wie: Werkbegeleiders Algemeen Werk.
Actie: Zie lijst met taken Algemeen Werk.
Wanneer: Tuinseizoen, op zaterdag 9-13 u.

Groenadviseurs
Wat: Gevraagd en ongevraagd advies geven m.b.t. Natuurlijk Tuinieren.
Een werkplan opstellen en dat overleggen met de werkbegeleiders Algemeen Werk.
Wie: Sonja *(tuin 43)*, Gerrit *(tuin 91)* en verder wie zich daartoe geroepen voelt.
Actie: Luisteren, praten, informeren.
Wanneer: Het hele jaar door.

Winkel
Wat: Verkoop tuinmaterialen en informeren.
Wie: Els *(tuin 4)* en Sonja *(tuin 43)*.
Actie: Verkoop van uitsluitend natuurlijke producten. (Elk voorjaar het aanbod heroverwegen en bepalen.)
Wanneer: Tuinseizoen, op zondag 12-13 u.

Gasverkoop
Wat: Gasverkoop.
Wie: Jan *(tuin 88)*.
Actie: Bestellen en verkopen gasflessen, gasslangen, drukverdelers, sluitingen e.d.
Wanneer: Tuinseizoen, zaterdag 12-13 u.

Hakselen
Wat: Informeren tuinders, organiseren van te hakselen hout en regelen hakselaar (meestal via Fa. Zeldenrijk) en lunch en vertier op de Hakseldag.
Wie: Hakselcommissie, o.l.v. Nina *(tuin 80)*
Actie: Plannen, voorbereiden, begeleiden.
Wanneer: Tenminste eenmaal in het voorjaar.

Kabouterpad
Wat: Uitzetten en onderhouden van speelse en leerzame wandeling voor kinderen.
Wie: Yvonne *(tuin 54)*, Sonja *(tuin 43)*.
Actie: Zie lijst met taken Algemeen Werk.
Wanneer: Te belopen van 1 april tot 1 oktober.

Plannen voor 2023

– Stekelige heg (o.a. Berberis) planten buiten voor het hek langs de Zamenhofstraat.
+ Water geven aan deze nieuwe aanplant. (Wekelijks controleren of het nodig is.)
+ Snoeien van struikjes om bosachtige groei te bevorderen. (Dit herhalen in volgende jaren.)
– Wadi graven in tuin 98a (de 'Jaap-tuin').
– Goot graven naast tuin 91 en langs de paddenpoel.

Workshops
Gepland voor winter/voorjaar/zomer 2023

- Vogel- en vleermuizenkasten maken
Coördinatie: Nienke *(tuin 8)*
- De jacht op de zaailingen
Coördinatie: Gerrit *(tuin 91)*
- Bomen snoeien
Gerard van 'Ons Buiten' vragen (via Marijk). Anders zelf doen.
- Ken uw omgeving
Wandelen over de tuin

Winterlezingen
De Winterlezingen zijn een initiatief uit 2018 van tuinders Edith *(tuin 25)* en Remge *(tuin 91)* en vallen formeel niet onder het Algemeen Werk/Natuurlijk Tuinieren, maar het zijn wel geslaagde gelegenheden om veel tuinders te informeren over Natuurlijk Tuinieren en aanverwante onderwerpen.

Een belangrijke gedachte achter de opzet is een inhoudelijke kennismaking van (nieuwe) tuinleden met andere tuinders, waarbij een tuinder iets vertelt over een onderwerp dat hem of haar zeer boeit, wat hem of haar beweegt, waar diegene verstand van heeft. Het mag over natuur en/of tuinieren gaan, maar dat hoeft niet. Thema's voor lezingen komende winter kunnen bijvoorbeeld zijn: Bomen op Buitenzorg, Waterhuishouding *(Martin, tuin 99)* of Landschapsarchitectuur *(Willemien, tuin 16)*.

5.
Communicatie

Communicatie is meer dan woorden, zinnen, beelden en boodschappen zenden en ontvangen. Communiceren is ook: zijn, (voor)doen en laten. Houding, mentaliteit, vorm en uitstraling spelen hierin mee.
Wat willen wij uitdragen? Wat willen we als tuinpark 'communiceren'? Hoe doen we dat? Via welke kanalen en media? Dat lichten we hieronder toe.

Ken uzelve
Wie situaties en de toekomst effectief wil beïnvloeden, doet er ons inziens verstandig aan eerst het verleden en het bestaande te begrijpen. Voor zover mogelijk.

Het is vaker gememoreerd: Buitenzorg is een oud en verhoudingsgewijs kleinschalig volkstuinpark in Amsterdam. Buitenzorg telt momenteel 100 volkstuinen, variërend van 100 tot 300 m2. We liggen op zo'n tien minuten fietsen en het IJ overvaren van de Dam. Geen enkel tuinpark ligt zo dichtbij het centrum van de drukke hoofdstad. Dit heeft voor- en nadelen.

De kleinschaligheid maakt ons enigszins kwetsbaar voor grootstedelijke ontwikkelingen. De populaire stad rukt op, meer nabije woningbouw is aanstaande. Wij zijn een kleine vereniging met een beperkt reservoir aan gegadigden voor de vele verenigingstaken, waaronder uiteraard de bestuurlijke.
Het idee van de gemeente is dat meer inwoners meer toegang moeten hebben tot en gebruik moeten kunnen maken van stedelijk groen. Dat vinden we een logische gedachte. Tegelijkertijd, dat groen moet er dan wel zijn, én worden onderhouden.

Tenminste een communicatief voordeel van een kleine vereniging is dat het sociale leven daarbinnen hecht en intens is. Dat kan ook klef worden, maar dat is hier niet het geval. Daarvoor zijn de meesten te autonoom van aard. Vrijwel alle tuinders kennen elkaar in meer of mindere mate van gezicht en naam, en informatie gaat op Buitenzorg doorgaans als een lopend vuurtje rond. Dat is op diverse andere Amsterdamse tuinparken met bijvoorbeeld 300 of meer leden wel anders. Tuinders van dergelijke grootschalige volkstuincomplexen kijken vaak met enige jaloezie naar ons 'makkelijk-dynamische' en bloeiende verenigingsleven.

Vrijwel vanaf het begin van Buitenzorg is de vigerende mentaliteit of cultuur, op een bed van socialisme, 'tolerant' te noemen.

In een krantenartikel in De Volkskrant van 26 juli 1980 zegt een tuinder: *"Buitenzorg is een complex van arme sloebers.* (..) *Een hoop invalide of oude mensen, maar geen hokjesgeest. CDA'ers en CPN'ers, het gaat allemaal best."* De journalist noteert na deze uitspraak trouwens de zin: 'Op Buitenzorg geen plastic ooievaars of kabouters, wel een paar flinke perebomen en kassen met druiveranken en tomatenplanten.'

Sinds de aanwezigheid van dichter/schrijver Simon Vinkenoog en zijn vrouw Edith op de tuin, met in hun kielzog meerdere geestverwanten, is een zekere ruimdenkendheid op Buitenzorg niet afgenomen. En zonder arrogantie beschouwen we dit nog steeds als een waardevolle vergroting van de kwaliteit van ons tuinpark. Soepelheid van denken is een vreugde voor altijd.

Onze huidige populatie tuinders is voor éénderde woonachtig in de nabije buurt, voor éénderde in de binnenstad en de rest woont in andere delen van de stad of iets daarbuiten. Vrijwel allemaal hebben ze thuis geen tuin.
Zo'n 40 procent van de huidige tuinders is rond of boven de 70 jaar. Op een enkeling na zijn de tuinders van Buitenzorg van westerse afkomst en blank.

Wat communiceren we?
Onze opvattingen, activiteiten en opgedane kennis m.b.t. Natuurlijk Tuinieren. Zie daarvoor het Verslag Natuurlijk Tuinieren *(herfst 2022)*.

Met wie communiceren we?
1. Commissieleden Natuurlijk Tuinieren en het bestuur van Buitenzorg.
2. Alle tuinders van Buitenzorg.
3. Familie en vrienden van tuinders / buurtbewoners / buurtorganisaties.
4. Bond van Volkstuinders.
5. Gemeente Amsterdam en politieke partijen.
6. Buitenstaanders: (toevallige) passanten/wandelaars, Amsterdammers, onbekenden.
7. Bezoekers van de website, externe websites en lezers van de (meestal lokale) krant.

Hoe communiceren we en bij wie komt de informatie terecht?

De communicatie van Buitenzorg verloopt via een groot aantal kanalen, middelen en media. Hieronder daarvan een overzicht inclusief bijbehorende doelgroepen.

DOELGROEP >	Commissie NT & Bestuur	Leden	Familie, vrienden & omwonenden [1]	BvV	Gemeente	Buitenstaanders / toevallige bezoekers
MIDDEL v						
Nieuwsbrieven	X	X				
Website	X	X	X	X	X	X
Tuinkrant	X	X	X	X		X
Social media (Twitter [2])					X	X
Affiches / folders [3]	X	X	X			X
Externe websites						X
ALV (verslag)	X	X		X		
Excursies	X	X	X			
Algemeen Werk		X [4]				
Natuureducatie (scholen)	X		X			
Wandelroutes (permanent)	X	X	X	X	X	X
Mededelingenborden	X	X	X	X		X
Lezingen	X	X	X			
Winterlezingen	X	X	X			
Rondleidingen	X	X	X	X		X
Bloemen , Groente & Fruittentoonstelling	X	X	X	X		
Culturele manifestaties [5]	X	X	X	X	X	X
Plantenruiltafel	X	X	X			X
Workshops	X	X	X			X
Café Mol (overdekte buitenbar)	X	X	X			
Bibliotheek in café Mol	X	X	X			X

1. Omwonenden zijn o.a. bewoners van Vogeldorp, Stichting het Vliegenbos, Chemiefabriek Albemarle, Café Zamen, De Verbroederij, Museum Amsterdam Noord, Basisschool De Kinderboom, Kinderopvang Norlandia
2. @BuitenzorgAdam
3. Verspreiding m.n. via Buitenzorg, mededelingenborden in Vogeldorp, Café Zamen, De Verbroederij en Museum Amsterdam Noord.
4. Waaronder ook aspirant-leden.
5. Film- muziek- en theatervoorstellingen, poëzievoordrachten, tentoonstellingen van beeldende kunst (waaronder onze Zomerexpo en de tweejaarlijkse kunstroute Open Ateliers Noord) e.d.

Verslaglegging

Hoe we het traject Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren tot nog toe hebben doorlopen wordt uitvoerig beschreven in ons 'Verslag Natuurlijk Tuinieren' voor het eerst gepubliceerd in de herfst van 2022. Dit verslag zal in de toekomst verder worden aangevuld. Dat doen we door jaarlijks een verslag van de laatste plannen en werkzaamheden te maken en dat als bijlage aan het basisverslag toe te voegen. Het geactualiseerde verslag wordt tijdens de Algemene Ledenvergadering van dat jaar gepresenteerd.

Waar is op Tuinpark Buitenzorg informatie te vinden over Natuurlijk Tuinieren?

WAAR	WANNEER	WIE	ACTIE
In dit plan	Jaarlijks begin seizoen bijwerken en aanvullen	Secretaris NT; Gerrit *(tuin 91)*	Nalopen en aanvullen.
Op de website	Elke drie maanden een tekst over NT. Waarin opgenomen 'Bomen op Buitenzorg'.	Secretaris NT. Gerrit *(tuin 91)*. Martin *(tuin 9)* plaatst stukken.	Schrijven, aanleveren en controleren of tekst geplaatst is.
Op infoborden op het complex.	– In de Jan Hoekseltuin – (Bij geschikte plekken)	Secretaris in overleg met de commissieleden.	Ophangen van tekst die elke drie maanden geschreven wordt (Zie boven) + extra
In wandelroute : – Bomen – Beelden – Extra?	Verkrijgbaar bij het verenigingsgebouw.	Wandelroute wordt geschreven door Gerrit. Vormgeving: Martin *(tuin 9)*.	Route schrijven. En bijwerken wanneer nodig.
Tijdens het Algemeen Werk.	Elke keer als men Algemeen Werk komt doen proberen we iets over NT te zeggen	De werkbegeleiders	– Plan maken over wanneer wat. – Een tuin van een deelnemer is mogelijk.
Op aanvraag bij het bestuur.	Als dit binnenkomt. Wordt als mogelijkheid opgenomen op website.	Gerrit *(tuin 91)* Joke *(tuin 55)* en Jan *(tuin 64)*	Uitzoeken wie het kan doen als er een verzoek binnen is.

Regentonnen geplaatst in de buurt van het Verenigingsgebouw. Er komen er steeds meer.

6.
Werkplan 2022 en verder

Hier volgt een overzicht van te ondernemen acties op korte termijn, en daarna een grove agenda met taken voor de wekelijks werkgroepen Algemeen Werk. Het betreft een tamelijk droge, zakelijke indicatie en de details zijn niet in steen gebeiteld. Via e-mailcontact houden de coördinatoren Algemeen Werk elkaar op de hoogte van wat er gedaan is en geven we suggesties wat er gedaan moet worden.

Acties voor op de korte termijn

Wat	Wie	Actie	Bijzonderheid
Vacature werkbegeleider	Secretaris *(Gerrit)*	Nieuwe werkbegeleider zoeken, daarna inwerken.	Agendapunt op ALV, inbrengen via Imke (1e secretaris)
Wadi graven in de zgh. Jaap-tuin en afwatering graven onder pad tuin en tuin 96.	Coördinatie: Martin *(tuin 99)* en Gerrit *(tuin 91)*. (Gerrit tekent plan)	Diepe greppel graven (in lagen), en afwatering onder pad realiseren. Stop naar greppel maken bij droogte.	Actie in 2023 als de vereniging tuin 98a (voorheen de Jaap-tuin) in bezit houdt.
Goot graven tussen tuin 91 en pad naar de Paddenpoel. Afwaterend in greppel.	Goot bestellen: Gerrit – Werkgroep 3 (Gerrit) Goot komt langs en door het pad. (Waterleiding!)	Met werkgroep greppel graven en plaatsen (horizontaal). Via tuin 91, tuin Elise *(tuin 83)*, paddenpoel, greppel.	Goten zijn reeds gekocht en liggen klaar voor gebruik.
Officiële opening Kabouterpad	Yvonne, Martin, Geert, Gerrit	Kabouterplan plaatsen. En tijdens gezellige middag openen. (Met bal na, feeëriek verkleed.)	Uitwerken en datum vaststellen begin tuinseizoen 2023.
Winkel: inventaris en toelichting op wat en waarom we dat verkopen.	Commissie NT en medewerkers winkel	Nagaan wat we nog gewenst/nodig vinden. Informatie hierover verzamelen/verstrekken	In 2023 uitvoeren.
Hakselaar t.b.v. Algemeen Werk? (Vaste klus.)	Advies vragen aan commissie NT. Dan bestuur	Kopen van hakselaar voor takken Algemeen Werk.	Is dit nodig? Gewenst? Tussentijds kleine takken verwerken.

Werkplan Algemeen Werk

Jaar:	2022	2023	2024	2025	2026
Week:	1-5 tot 30-9	1-5 tot 23/30-9	04-5 tot 28-9	5-5 tot 27-9	Enzovoort
01-05-23					
08-05-23	Werkgroep 1. Linda & Devi	WG 2. Nieuw + Gerrit	WG 3. Gerrit + Nina		
	– Toiletten – Schoonmaken dakgoten – Jan Hoekseltuin				
15-5-2023	Werkgroep 2. Nw. persoon - (Gerrit)	WG 3. Gerrit +Nina	WG 1. Linda + Devi		
	– Toiletten – Entrée opschonen – Heermoes in bos (ontmoedigen)				
22-5-2023	Werkgroep 3. Gerrit & Nina	WG 1. Linda + Devi	WG 2. Nieuw+ Nieuw?		
	– Toiletten – Vinkenoogtheater en banken schoonmaken – Struiken Zamenhofstraat schoon				
29-5-2023	Werkgroep 1. Linda & Devi				
	-Toiletten -Punten Zamenhofstraat opschonen -Bamboe buiten het hek ontmoedigen				
6-6-2023	Werkgroep 2. Nw. persoon – (Gerrit)				
	– Toiletten – Heermoes in Bos ontmoedigen – Paden in Jan Hoekseltuin opschonen				
13-6-2023	Werkgroep 3. Gerrit & Nina				
	– Toiletten – Graven van wadi in Jaap-Tuin				
20-6-2023	Werkgroep 1 Linda & Devi				
	– Toiletten – Nalopen greppel deel – Voortuin schoon				
27-6-2023	Werkgroep 2 Nw. persoon (Gerrit)				
	– Toiletten – Verhoogde bakken schonen – Wandelpaden nalopen op kuilen				

3-7-2023	Werkgroep 3. Gerrit & Nina				
	– Toiletten – Heermoes ontmoedigen – Insectenhotels nalopen en hout vervangen (Rechte gaten!)				
10-7-2023	Werkgroep 1 Linda & Devi				
	– Toiletten – Werken in de Jan Hoekseltuin. – Paddenpoel nalopen en herstel				
17-7-2023	Werkgroep 2. Nw. persoon. - (Gerrit)				
	– Toiletten – Zijpunten nalopen – Jaap-tuin: groot onderhoud				
24-7-2023	70+				
1-8-2023					
8-8-2023	70+				
15-8-2023					
22-8-2023	70+				
29-8-2023					
5-8-2023	Werkgroep 3. Gerrit & Nina				
	– Toiletten – Fruit rapen op paden. Verzamelen. (Ook op eigen tuinen?)				
12-8-2023	Werkgroep 1 Linda & Devi				
	– Toiletten – Heermoes ontmoedigen – Entree schoon				
19-8-2023	Werkgroep 2. Nw. persoon - (Gerrit)				
	– Toiletten – Jan Hoekseltuin. (snoei hagen?) – Nalopen compostbakken				
26-8-2023	Werkgroep 3. Gerrit & Nina				
	– Toiletten – Snoei haag achterhek. – Nalopen hazelaars (zagen?)				

2-9-2023	Werkgroep 1. Linda & Devi				
	– Toiletten – Nalopen dakgoten (beide) – Laurierkers snoeien?				
09-09-23	Werkgroep 2. Nw. persoon - (Gerrit)				
	– Toiletten – Heermoes ontmoedigen – Haag bij paddenpoel snoeien				
16-9-2023	Werkgroep 3. Gerrit & Nina				
	– Toiletten – Jan Hoekseltuin schonen – Entree schonen				
23-09-23					
30-09-23	EXTRA				

De paddenpoel in wording, het planten van de beukenhaag en de opgegraven oude, betonnen vijver.

Jaarlijks terugkerende klussen en acties

WAT	WIE	ACTIE
Vergadering voorjaar	Iedereen van de commissie NT.	
Vergadering najaar	Iedereen van de commissie NT.	
Kweekkas	Sonja *(tuin 43)*	
Werkgroep Bomen	Martin *(tuin 99)* en Gerrit *(tuin 91)*	Voorjaar: controleren op ziekte en verwijdering en nieuwe aanplant. Lijst bijwerken
Vaste klus 1	Irene *(tuin 14)*	Rozenperk Zonnehoek onderhouden
Vaste klus 2	Noor *(tuin 33)*	– Punten Ketjenplantsoen Bontekoe- en Toekomstbank. – Wandelpaden
Vaste klus 3	Jos *(tuin 49)*	– Cirkel rond Afrodite bijhouden en herplanten indien nodig.
Calamiteitencommissie	Sabro *(tuin 61)*, Martin *(tuin 9) en* Martin *(tuin 99)*	Calamiteiten oplossen en hek repareren in de winter
Haksel-groep	Nina, Aafke, Lucie	Hakselen voorbereiden, bestellen hakselaar

Hoekje in de winkel / het magazijn van Buitenzorg.

Drie jonge egeltjes doen zich te goed aan kattenbrokjes op tuin 10. (foto: René Louman)

7.
Nawoord

We willen nogmaals benadrukken dat tuinieren, waaronder Natuurlijk Tuinieren, gewoon ook mensenwerk is. Binnen een tuinvereniging betekent dat beslist ook: vrijwilligerswerk. Buitenzorg is een bezielde maar kleine tuinvereniging met vele, hier en daar zelfs grote ambities. We willen bovendien gehoor geven aan de wensen vanuit de gemeente om als tuinpark open te staan voor het publiek – aan omwonenden, Amsterdammers en buitenstaanders. Iets wat we trouwens al tientallen jaren doen en altijd kien en dol op zijn.

Voor bepaalde, technisch complexe klussen kunnen we een enkele tuinder een vergoeding geven, maar dat zijn grote uitzonderingen. Het meeste werk is liefdewerk. Met inachtneming van en een beroep op de talenten en kwaliteiten die er onder de aanwezige leden / tuinders maar net aanwezig zijn. En dan nog: we willen en kunnen niemand dwingen. Voor alle plannen en extra activiteiten zijn mensen (lees: tuinleden) nodig, om ze te bedenken, te organiseren en fysiek uit te voeren. Dat is allemaal niet vanzelfsprekend en kent zijn grenzen. We doen ons best maar het moet wel leuk blijven.

Laten we, mede indachtig Natuurlijk Tuinieren, bedenken dat de mens zelf óók natuur is, 'een dier dat denkt dat het denkt'* misschien. Zeker is dat niets zeker is, en niemand alles weet. Tuinieren, in welke vorm dan ook, is als het leven zelf: een ervaring, idealiter een leerproces en liefst een lieve lust. Laten we dat bewonderen en vieren. Zo zien althans de meeste tuinders het op Buitenzorg.

Onder de titel Koester niet alleen de biodiversiteit van de volkstuin, maar ook de mensendiversiteit verscheen in De Volkskrant van 5 november 2021 een essay van Anouk Kootstra *(sociaal wetenschapper en journalist)*. Ter afsluiting van dit communicatie- en werkplan citeren we graag de laatste twee alinea's daaruit:

'Natuurlijk veranderen de parken mee met de steden waar ze bij horen, en dat geeft ook niet. Ik wens alleen dat het geleidelijk gaat, en dat het geen eenrichtingsverkeer is. Dus, kinderen en kleinkinderen van de oude bewoners: vat de tuindersgeest en pak de handschoen op.

Nieuwe bewoners: de parken waren er al lang voordat jij er was, dus lees je in, leef je in, en pas je aan. Luister naar de mensen die er hun wortels hebben – en hun bieten en knollen. In de strijd om de schaarse ruimte rond de grote steden staan ook de tuinparken onder druk.'

'Ter verdediging van de parken gaat het dan steevast over 'de groene oase aan de rand van de stad', over de beestjes, bijtjes, vogels, egels, over het belang van biodiversiteit. Allemaal waar natuurlijk, maar mij gaat het vooral om al die verschillende mensen die met elkaar iets moeten ondernemen en onderhouden. Rond de gesegregeerde steden vervullen de parken een unieke maatschappelijke functie: ze brengen mensen samen die elkaar anders niet meer zouden tegenkomen. Het piept en het kraakt, soms. Maar juist dat, het samen bepalen van regels en normen, het praten en het luisteren, dat is het werkelijke belang van deze plekken.'

Amsterdam, september 2022

Gerrit Mol
Martin van der Veen

* Uit de roman 'Dit stuk grond' van Antônio Torres.

Colofon

Tekst: Gerrit Mol & Martin van der Veen
Vormgeving: Martin van der Veen

Tuinpark Buitenzorg
Zamenhofstraat 41,
1022 AC Amsterdam
www.tuinparkbuitenzorg.nl